

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ
ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ЧЕРКАСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ
ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ
ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»

**Післядипломна
педагогічна освіта**

**А.Є. Сіренко
К.І. Ванько**

***Моделі проведення діагностико-
прогностичного скринінгу рівня
психофізіологічної готовності до
школи дітей 5-6 років у контексті
реформування змісту освіти***

Методичний посібник

Черкаси 2020

УДК 373.2
Б-43

Рекомендовано до друку Вченої ради КНЗ «ЧОПОПП Черкаської обласної ради».

Протокол №2 від 02.06.2020 року

УКЛАДАЧІ:

Сіренко А.Є., завідувачка відділу дошкільної освіти комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради», кандидат педагогічних наук;

Ванько К.І., методист відділу дошкільної освіти комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Ніколаєску І.О. т.в.о завідувачки кафедри дошкільної освіти комунального навчального закладу Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького, доктор педагогічних наук, доцент;

Добровольська Л.Н., завідувач відділу початкової освіти «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»

Б-43 Сіренко А.Є., Ванько К.І. Моделі проведення діагностико-прогностичного скринінгу рівня психофізіологічної готовності до школи дітей 5-6 років у контексті реформування змісту освіти. Методичний посібник для педагогічних працівників дошкільних навчальних закладів. Черкаси: КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради», 2020. 80 с.

Методичний посібник містить моделі проведення діагностико-прогностичного скринінгу рівня психофізіологічної готовності до школи дітей 5-6 років в контексті реформування змісту освіти, інструментарій щодо корекції психофізіологічної готовності до школи дітей, критерії рівня психофізіологічної готовності до школи, орієнтовні таблиці для оформлення результатів скринінгу, підготовлені творчою групою у складі Сіренко А.Є., Ванько К.І., Курченко Н.Г., Ткаченко Л.М., Брайко Т.А., Куля Т.М., Коваленко О.В., Гришко О.А., Щічко Ж.М., Лесяк Т.М., Тлуста Н.І., Черепенко С.В., Юрченко С.І., Михлик О.А.

ЗМІСТ

I.	ВСТУП	3
	МОДЕЛІ ПРОВЕДЕННЯ ДІАГНОСТИКО-ПРОГНОСТИЧНОГО СКРИНІНГУ РІВНЯ	
II.	ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ДО ШКОЛИ ДІТЕЙ 5-6 РОКІВ В КОНТЕКСТІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	4
	ІНСТРУМЕНТАРІЙ ЩОДО КОРЕКЦІЇ	
III.	ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ДО ШКОЛИ ДІТЕЙ 5-6 РОКІВ В КОНТЕКСТІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	12
	Освітня лінія «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі»	12
	Освітня лінія «Гра дитини»	24
	Освітня лінія «Дитина у природному довкіллі»	26
	Освітня лінія «Дитина у світі культури»	33
	Освітня лінія «Дитина в соціумі»	46
	КРИТЕРІЇ РІВНЯ ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ДО ШКОЛИ ДІТЕЙ 5-6 РОКІВ В КОНТЕКСТІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	
IV.	ГОТОВНОСТІ ДО ШКОЛИ ДІТЕЙ 5-6 РОКІВ В КОНТЕКСТІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	51
	Освітня лінія «Дитина у природному довкіллі»	51
	Освітня лінія «Гра дитини»	52
	Освітня лінія «Дитина у світі культури»	57
	Освітня лінія «Дитина в соціумі»	60
V.	ОРІЄНТОВНІ ТАБЛИЦІ ДЛЯ ОФОРМЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ СКРИНІНГУ	68
	СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	77

ВСТУП

Скрі́нінг (від англ. screening – «відбір, сортування») – стратегія в організації моніторингу, спрямована на виявлення знань умінь і навичок дітей дошкільного віку.

Скринінг являє собою специфічну діагностичну діяльність педагога щодо дітей певного віку. Ця діяльність реалізується за допомогою стандартного набору експрес-методик, тестів, завдань, що дозволяють відслідковувати процес розвитку дитини на різних етапах дошкільного навчання. Це обстеження дозволяє при мінімальних тимчасових витратах дитини і педагога оцінити процес специфічних особливостей розвитку, виражених форм відхилення проблем, без спеціальної роботи з якими неможливе успішне навчання і розвиток дитини дошкільного віку в контексті реформування змісту освіти.

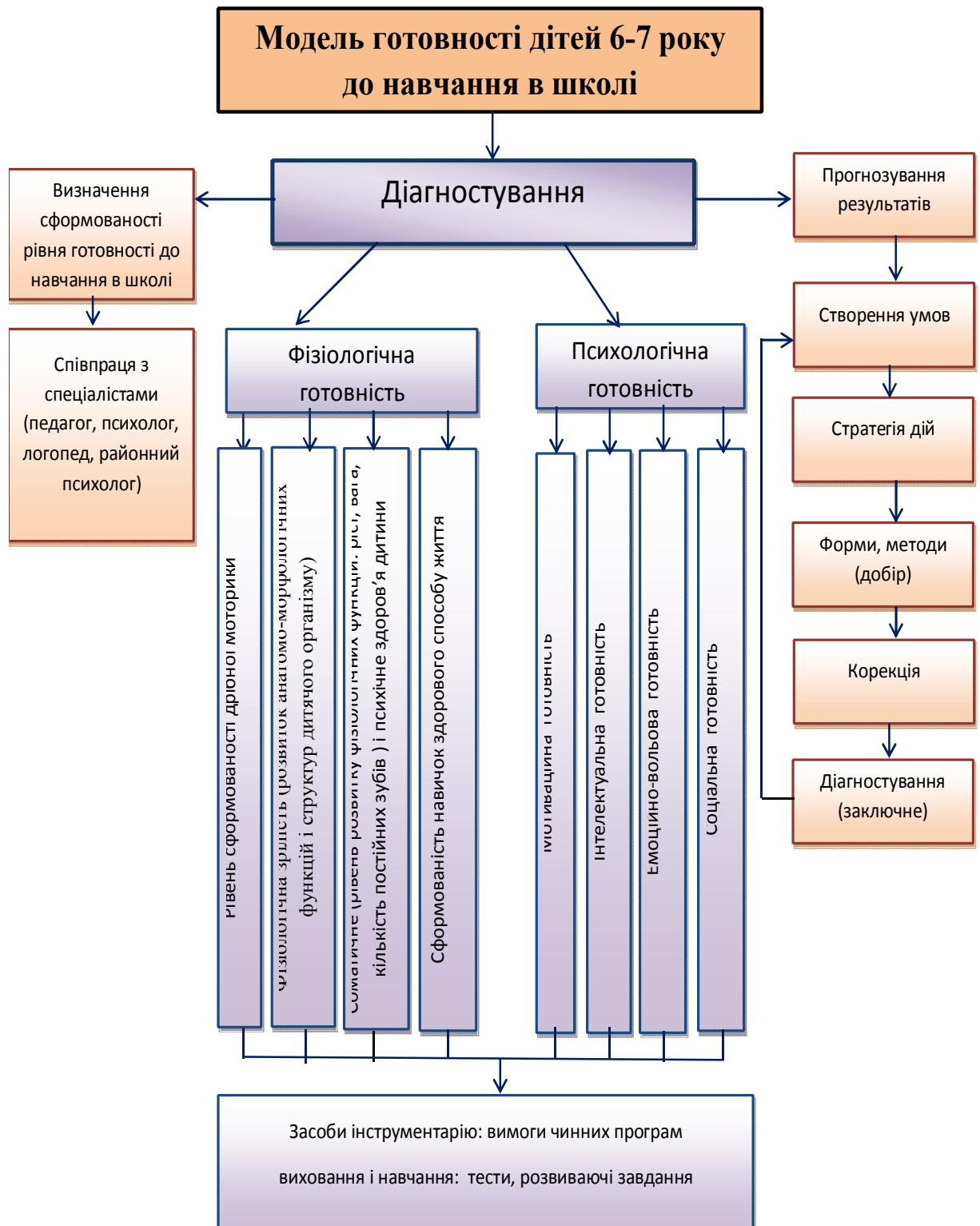
Скринінг діагностика дозволяє швидко і точно визначити локалізацію проблем на різних рівнях і прогнозувати перебіг розвитку дитини. В основі цих методів лежать фундаментальні дослідження і відкриття.

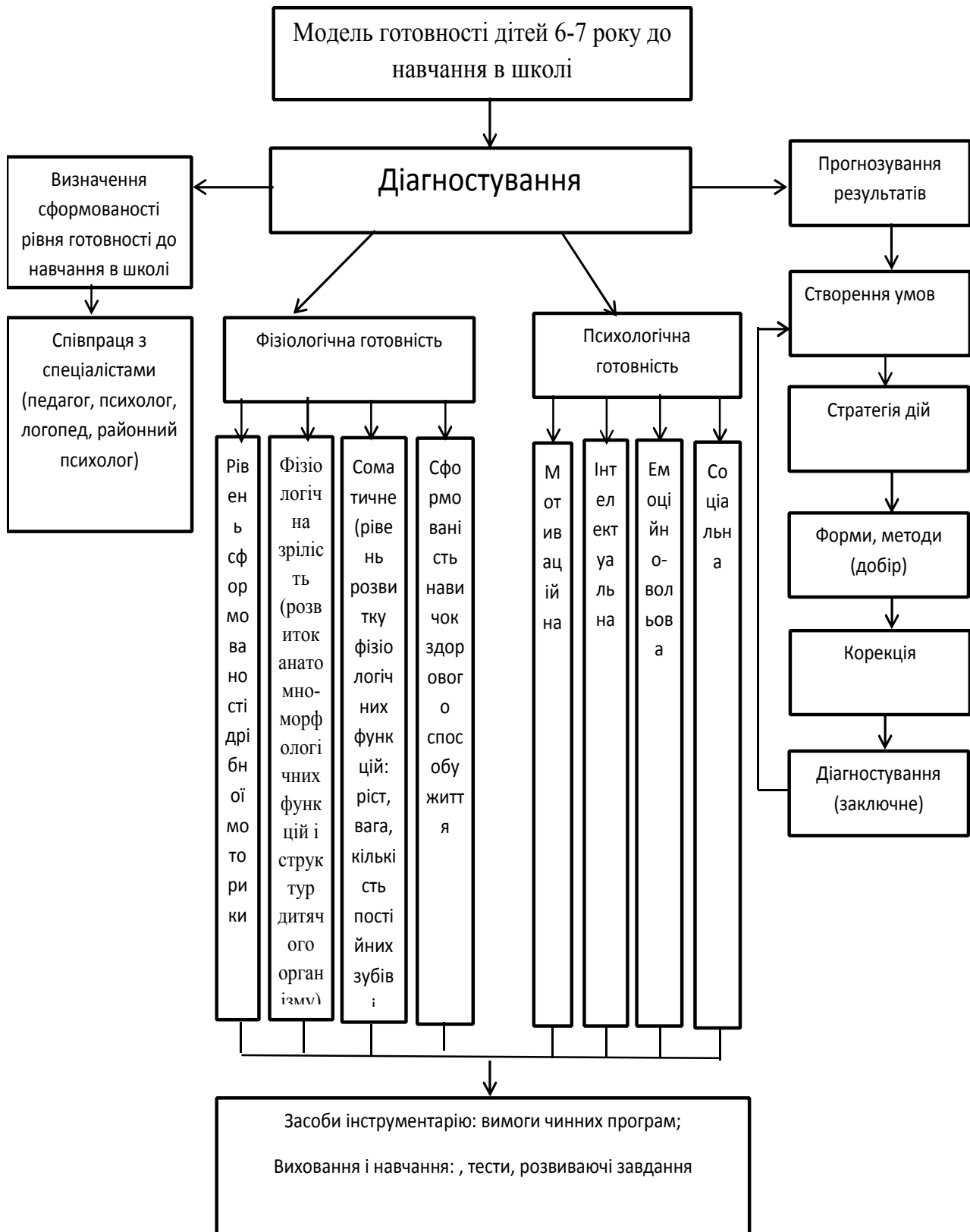
Метою скринінгу є раннє виявлення відхилень у навчанні і вихованні, що дозволяє забезпечити ранній початок корекції, побачити за помилкою дитини той спосіб діяльності, що є для неї типовим, прийнятним чи компенсаторним, знайти педагогічні шляхи подолання наявних у них труднощів, закласти основу для розробки системи розвивальної чи корекційної роботи з вихованцями.

Не дивлячись на те, що скринінг сприяє ранній діагностиці, не усі скринінгові методи можуть бути корисними. Серед небажаних ефектів скринінгу – можливість гіпердіагностики або помилкової діагностики, тобто створення неправдивого почуття упевненості у відсутності відхилень у розвитку, навчанні і вихованні. З цих причин скринінгові дослідження повинні бути індивідуальні.

Скринінг дозволяє виявляти відхилення у навчанні і вихованні на ранніх етапах розвитку, на яких корекція ефективніша. Скринінг повинен здійснюватися безперервно, а не «раз і назавжди».

МОДЕЛІ ПРОВЕДЕННЯ ДІАГНОСТИКО-ПРОГНОСТИЧНОГО СКРИНІНГУ РІВНЯ ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ДО ШКОЛИ ДІТЕЙ 5-6 РОКІВ В КОНТЕКСТІ РЕФОРМУВАННЯ ЗМІСТУ ОСВІТИ

Діагностування:

- фізіологічна готовність;
- психологічна готовність.

Фізіологічна готовність

Цей рівень повинен забезпечити витримку дитиною відповідних навантажень і стимулювати до подальшого розвитку.

Фізіологічна готовність включає:

➤ Достатній рівень розвитку психофізіологічних функцій – рівень сформованості дрібної моторики.

➤ Достатній рівень розвитку анатомо-морфологічних функцій і структур дитячого організму, стан здоров'я (фізіологічна зрілість).

➤ Соматичне (достатній рівень розвитку фізіологічних функцій: ріст, вага, кількість постійних зубів) і психічне здоров'я дитини.

➤ Сформованість навичок здорового способу життя.

Психологічна готовність

Це якісна своєрідність інтелектуального розвитку дитини і деяких особливостей її особистості, без яких неможливо успішно навчатися в школі. Сформованість цього рівня надзвичайно важлива.

Психологічна готовність включає:

➤ Мотиваційна готовність виявляється у настроях дитини, її прагненні, бажанні йти до школи, яке поєднується з тим, як дитина уявляє вимоги школи, наскільки готова змінити свою дошкільну, ігрову позицію. Щоб навчання було успішним, дитина має передусім прагнути нового шкільного життя, серйозних занять відповідальних доручень. Прагнення дитини посісти нове соціальне становище зумовлює вироблення її внутрішньої позиції – мотивації. Мотиваційна готовність – своєрідний генератор позитивного ставлення до школи. Це той двигун, який допомагає первачкові комфортно почуватися в школі й позитивно ставитися до навчання.

➤ Інтелектуальна готовність пов'язана з відповідним рівнем розвитку пізнавальної сфери дитини, розвитком розумових процесів – уміння узагальнювати, порівнювати об'єкти, класифікувати їх, визначати істотні ознаки, робити висновки. У дитини має бути певний обсяг уявлень, зокрема образних і просторових, адекватний мовленнєвий розвиток. Важливим показником є системність уявлень, знань про довкілля, життя природи, деякі соціальні явища.

➤ Емоційно-вольова готовність визначається рівнем сформованості довільності основних психічних процесів та поведінки, само організованістю, зосередженістю, уміння контролювати свої емоції.

➤ Соціальна готовність означає адекватність дитини, її здатність жити і розвиватися в соціальному оточенні, мати відповідні навички комунікації, соціальну компетентність (вербальну активність, виконання вимог та дотримання правил поведінки, відстоювання власної позиції, прийняття рішень, орієнтація у просторі та часі).

➤ Система стосунків і взаємодії з однолітками: вміння слухати товариша і стежити за його роботою; змістовно спілкуватися з однолітками; погоджувати з ними свої дії.

➤ Сфера спілкування з дорослими: розуміння запитань учителя, його особливої позиції, специфічності навчальних ситуацій і навчального спілкування.

➤ Сфера самосвідомості дитини: об'єктивна оцінка своїх можливостей і здібностей, ставлення до результатів своєї діяльності, правильне сприйняття оцінок учителя.

Далі за посиланням:

https://drive.google.com/file/d/1vzkK_HPctxKbIFA1oj254S-mCV_Ja5pz/view?usp=sharing

